

AŇOJ!

Ledenbrief van de

Vereniging Vrienden

Nederland - Tsjechië & Slowakije

Nr. 111 SEPTEMBER 1995

COLOFON

Bestuur:

A. Hoogstad voorzitter
Antoniuslaan 33, 3341 GA Hendrik Ido Ambacht
Tel. 01858-12603

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer secretaris
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag
Tel. en fax 070-3258679

A. den Boogert penningmeester
Postgiro rek.nr. 379543 t.n.v.
Ver. Vrienden Nederland-Tsjechie & Slowakije
Tel. en fax 010-4205581

G. Molenaar mevr. H. Sugito
C. Oostveen J. Vrijhof
G.P.A. Schöpping mevr. M. v.d. Wijngaard

Redactie Ledenbrief:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer tel. en fax 070-3258679
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

Mevr. H. Sugito J.F.E. Wallin
Joh. Sugito J. Vrijhof

Ledenadministratie:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

GSM (Genootschap voor Tsjechische en Slowaakse Muziek):

Hans Wallin (voorzitter) tel. 070-3278706
Prins Bernhardlaan 21, 2264 CA Leidschendam

Wim Brandse
Jacques de Coo

Afdelingen:

Amsterdam: K.L. Thio tel. 020-6791423
Rotterdam: A. den Boogert tel. 010-4205581
Den Haag: L.M.A. Marcus tel. 070-3683918

V.N.T.S.-Filmdienst:

K.L. Thio tel. 020-6791423
Van Baerlestraat 59, 1071 AR Amsterdam

Info Stedenbanden:

J.M. van Gastel tel. 070-3901190

Info Reisdienst:

A. Hoogstad tel. 01858-12603

AHOJ ! NIEUWE LEDEN
Wij heten u van harte welkom.

21/7 Mevr. R. v.d. Ende, Zwijndrecht

27/7 Fam. V. Ramos, Spaubeek

15/8 Fam. T.J. Hofman, Westdorpe

28/8 Dhr. Ben Vos, Rijswijk

TSJECHIE en SLOWAKIJE

WANDELVAKANTIES

met Tsjechische en Slowaakse gidsen
9 dagen of 17 dagen
OF

Individuele WANDEL arrangementen

TOPO-Aktief

tel. 080 - 606 427

Postbus 1133, 6501 BC Nijmegen
2de Walstraat 73, Nijmegen

PRANEDA b.v.

Nijmegen - Nederland

IMPORT - EXPORT

Microweg 11 Tel.: 080-723525
6545 CL NIJMEGEN Fax: 080-723535

VAN DE VOORZITTER

Gisteren keerden wij van een tien-daagse veldtocht terug uit Tsjechië. Vergezeld door onze dames vertrokken Lee Thio en ondergetekende, redelijk vroeg in de morgen op donderdag 17 augustus naar Tsjechië. Het doel was, behalve er te zijn en rond te kijken, ons te oriënteren voor een leden-reis naar Zuid Bohemen en Moravie.

Wij zijn van mening, dat een reis naar Tsjechië en/of Slowakije een jaarlijks terugkerende gebeurtenis zou moeten zijn. Weliswaar zijn wij er ons van bewust, dat de Vereniging wat de prijs betreft niet kan concurreren met de touroperators die door hun professionele aanpak prijzen kunnen bedingen die voor ons niet haalbaar zijn, maar de Vereniging kan hopelijk wel zaken aanbieden, waar het massatoerisme niet zo gauw toe komt. En misschien kunnen wij ook wel gebruik maken van reisorganisa-

ties en tevens onze eigen programma-voorstellen inbrengen.

Met veel plezier hebben wij de verkenningstocht gemaakt. Die ging via Domažlice, Prachatice, Český Krumlov, het Lipno-meer, České Budějovice, Hluboka, Telč, Znojmo, Brno, Macocha, Rožnov, Nový Jičín, Štramberk, Bruntál, Litomyšl, Praag.

U ziet wel, dat het een flinke rit was en dat er nogal wat partners van Nederlandse Gemeenten bij waren. Maar daar merk je ter plaatse weinig van.

In het algemeen kan men zeggen dat de restauratie van de steden goede voortgang maakt. Die opknabbeurten brengen de schoonheid van de steden weer helemaal aan het licht. Er valt erg veel te genieten.

Over de houding van de mensen die diensten zouden moeten verlenen, waren wij in enkele gevallen minder te spreken. Ik verbaas me er altijd weer over dat, terwijl Tsjechen toch zo gastvrij en vriendelijk zijn, dat in winkels, banken en hotels allerm minst blijkt. Zou dat misschien te maken kunnen hebben met een maatschappelijk minderwaardigheidsgevoel, dat de mensen veertig jaar lang in hun greep had?

We hadden eigenlijk te veel hooi op onze vork genomen en ook te weinig aan de voorbereiding gedaan. Daar zouden wij eigenlijk erg veel tijd voor moeten nemen. De communicatie is immers niet zo gemakkelijk.

De hotelprijzen variëren sterk. Wij hebben voor een tweepersoonskamer Kč 1550 betaald, maar ook DM 18. De kwaliteit spiegelt zich niet in de prijs af. Voor de minimumprijs logeerden wij in een boerenwoning tussen Domažlice en Klatovy. In eerstgenoemde stad konden wij nergens terecht omdat er in augustus aldaar een doedelzak-festival gehouden wordt.

Zuid Bohemen telt een aantal prachtige stadjes, met pleinen, omzoomd door arkaden, die ons tegen de felle zonnestralen beschermen. De variëteit en kleuren van de gevels maken die steden zo schilderachtig.

Het laatste station van de reis was Praag. Wij bezochten er de Nederlandse Ambassade. Ons viel er een hartelijke ontvangst ten deel. Bovendien hield die morgen mevrouw Marez Oyens een voordracht over het componeren van muziek, wat de moeite meer dan waard was om bij te wonen.

Ik moet het hierbij maar laten. Lee en ik gaan allereerst bekijken wat we met de ingewonnen informatie kunnen doen, hoe en wanneer de reis gaat plaatsvinden enz. Dat zal wel voorjaar 1966 worden, denken wij. Wij komen erop terug, in één van beide betekenissen van deze uitdrukking.

Arie Hoogstad.

VAN DE REDACTIE

De grote schoolvakantie hebben we weer gehad en naar het schijnt ook de tropisch warme zomer. Misschien komt er nog een mooi najaar? Positief blijven denken, zei mijn grootmoeder altijd.

Het "Van de voorzitter" al gelezen? Dat is leuk nieuws! Maar er is meer te vertellen. In een vergevorderd stadium is de voorbereiding van een tweede bijeenkomst voor leden en donateurs en wel op **28 oktober a.s. te Ede**. Gezien het programma, belooft het een gezellige dag te worden. In de volgende 'Ahoj' volgen nadere details, maar houdt deze dag alvast genoteerd!

Ander nieuws is te vinden in de rubriek "Evenementen", waarbij we speciale aandacht vragen voor de Slowaakse musical in Zoetermeer. We laten de Slowaken toch niet voor een lege zaal spelen? Zij komen van zo ver en de stedenband met Nitra is nog erg vers.

Ook van belang zijn de berichten in de rubriek "Diversen". Wellicht kunnen de jumelage-gemeenten hun voordeel doen met de mededeling van "De Wilde Ganzen".

In 'Ahoj' van juni kwam het verslagje van Marije van Urk bij "Van de leden" nogal krom over; er waren een paar regels weggefallen. Haastige spoed is zelden goed. Het is nu goed te lezen, eveneens bij "Van de leden", een veelzijdige rubriek die ons erg dierbaar is.

Speciaal voor onze adverteerders: een halve of een kwart pagina is niet zuiver de helft of een kwart van een A4. Wij moeten rekening houden met de marges (er moet ook nog een nietje door). Het kan niet de bedoeling zijn dat de tekst van een advertentie achter het nietje verdwijnt. Soms zijn wij daarom genoodzaakt de advertentie een ietsie pietsie te verkleinen.

Tenslotte alweer een foutje. Hans Wallin schrijft: "In het artikeltje over festival Theresienstadt in 'Ahoj' van Juli/Aug., is een typefout geslopen. De Franse dichter, op wiens gedichten H. Krása liederen schreef is Arthur Rimbaud (er staat Reinbaud), al heeft de literair ontwikkelde lezer het wellicht al wel begrepen".

De redactie gaat zich even zitten schamen en hoopt het in dit nummer beter te doen.

Hennie van der Burg.

* Het maandelijks uitgeven van de Ledenbrief kost

* de VNTS een flinke duit. Door advertenties kun-

* nen wij deze kosten drukken en u bereikt daarmee

* een gericht publiek in een oplaat van + 750

* exemplaren. Onderstaand onze tarieven:

*

* 1/16 pag.	* f 16,50;	* 5 nrs.	* f 80,=;	* 10 nrs.	* f 155,=
* 1/8 "	* f 22,--;	* " "	* f 105,=;	* " "	* f 205,=
* 1/4 "	* f 33,--;	* " "	* f 160,=;	* " "	* f 315,=
* 1/2 "	* f 55,--;	* " "	* f 265,=;	* " "	* f 510,=
* hele pag.	* f 93,50;	* " "	* f 450,=;	* " "	* f 850,=

* Voor nadere inlichtingen: Secr. V.N.T.S., Nieuwendamlaan 274,

* 2547 JR DEN HAAG. Tel. 070-3258679.

* *****

EVENEMENTEN

Pacho komt terug (Musical in twee delen)

In het kader van de band tussen Zoetermeer en onze zusterstad Nitra in Slowakije, hebben wij het gezelschap **Divadlo Andreja Bagara uit Nitra** uitgenodigd. Zij spelen voor ons de musical **"Pacho sa vracia"** (de terugkeer van Pacho) in het **Stadstheater van Zoetermeer**.

Pacho is een legende, een volksheld, die aan de armen geeft en van de rijken neemt. De legende van Pacho is gedeeltelijk gebaseerd op historische achtergronden. Tegelijkertijd wordt het verhaal door een humoristische inslag gekenmerkt, waardoor de oorspronkelijke volksheld tot een *anti-held* verwordt. De legende omvat alle positieve kanten van een droomheld. Maar met vriendelijke humor worden ook de negatieve kanten van de centrale figuren, de adel en de onderdanen, belicht.

Pacho helpt als een ware Robin Hood de arme Slowaakse bevolking bij de overwinning van hun overheersers, de adel van Hongaarse en Oostenrijkse afkomst tijdens de Hongaars-Oostenrijkse Monarchie. **"Pacho sa vracia"** is een wervelend spektakel met veel folklore en prachtige kostuums.

Voor dit wervelende spektakel hebben wij vele prominente gasten met een culturele achtergrond uitgenodigd, maar ook diplomaten, de burgemeesters van de beide zustersteden, gemeenten en mensen die affiniteit met Slowakije hebben, bedrijven die in Slowakije zaken doen, enz..

Tot nu toe is er één voorstelling gepland en wel op **zaterdag, 7 oktober a.s. om 20.15 uur**. Wij hebben echter de mogelijkheid open gehouden om bij grote belangstelling een tweede voorstelling op **zondag, 8 oktober 1995 om 14.30 uur** te kunnen geven.

In verband hiermee verzoeken wij u, indien u belangstelling voor één van deze voorstellingen hebt (of misschien beide), dit zo spoedig mogelijk aan het theater in Zoetermeer te melden. Het is uit praktische overwegingen noodzakelijk de theatergroep uit Nitra tijdig vooraf te laten weten of zij één of twee voorstellingen zullen geven.

De entree ad **f 25,-** is speciaal laag gehouden. Vanaf vrijdag, 1 september begint de losse kaartverkoop. Voor de kaartverkoop en telefonisch reserveren kunt u 079-427565 bellen van dinsdag t/m zaterdag van 11.00-16.00 uur en op vrijdagavond van 19.00-20.30 uur bereikbaar. **V.N.T.S.-leden krijgen bij de kassa op vertoon van de geldige lidmaatschapskaart f 2,50 korting!! Eerst even bellen.**

Bovendien kunt u ook op de volgende wijze reserveren:

- per brief, Stadstheater, Theaterplein 10, 2711 EK Zoetermeer
- per fax, 079-415213
- bij het Besprekbureau van de Haagsche Courant, 070-3646806.

Bij het aanschaffen van de kaartjes of bij aankomst in het theater ontvangt u een samenvatting van de musical in de Nederlandse taal. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat het gesproken gedeelte van de musical simultaan wordt vertaald.

Wij verzoeken u dit bericht ook aan uw vrienden- en/of zakenkring door te geven. Onze bedoeling is namelijk zo veel mogelijk belangstellenden via deze weg te bereiken.

Eva de Lange-Lutovska.

**Restaurant
Bohemen**

**Het enige Tsjechische
restaurant in Nederland**

Vlees- en visspecialiteiten

**Appelhaven 26
1621 BC Hoorn (N.H.)
Tel. 02290-47692**

COMENIUSDAG 1995

Op zaterdag 11 november a.s. zal in de Grote Kerk te Naarden de Comeniusdag 1995 worden gehouden.

De Comeniusdag 1995, die om 14.00 uur begint en zal eindigen om circa 17.00 uur, vindt plaats in de maand waarin het 325 jaar geleden is dat Comenius is gestorven en in Naarden zijn laatste rustplaats heeft gevonden.

In 1995 is het 50 jaar geleden, dat de Verenigde Naties zijn opgericht. Dit jaar is tevens uitgeroepen als "V.N.-jaar voor tolerantie".

Reeds in zijn tijd had Comenius gedachten over een "Wereldregering" in het kader van zijn verlangen naar bevordering van het vreedzaam samenleven van mensen en volken, waarbij tolerantie uiteraard een belangrijke rol speelt.

Als sprekers over deze onderwerpen zullen optreden Prof.Dr. P.H. Kooijmans, hoogleraar te Leiden en oud-minister van Buitenlandse Zaken, en de heer H.J.A. Hofland, journalist.

Als omlijsting van de voordrachten zal muziek ten gehore worden gebracht door een gerenomeerd Tsjechisch orkest.

Nadere informatie: Comenius Stichting, Antwoordnummer 484, 1400 WC Naarden; tel./fax: 02159-48130.

+ + + + +

Carpooling

Carpooling

Carpooling

Gaat u naar Tsjechië of Slowakije en bent u bereid iemand mee te nemen? Of bent u op zoek naar iemand met een vervoermiddel die naar Tsjechië of Slowakije gaat?

Neem dan contact op met ons lid de heer H. Truin; hij heeft op zich genomen de gegadigden tot elkaar te brengen. De heer Truin is dagelijks telefonisch bereikbaar onder telefoon nr. 020-692 5770

NIEUWS VAN DE STEDENBANDEN

Weesp-Svitavy

Mevrouw R. van Houwelingen, penningmeester van de Vereniging Stedenband Weesp-Svitavy, stuurde een brief, waarin zij vertelt dat in de begintijd van de contacten al bleek, dat de Tsjechische partnerstad nogal problemen had met de afvalwaterzuivering in de regio Svitavy. De aanwezige installatie werkte slecht. Het lukte contacten te leggen tussen Svitavy en het rioolwaterzuiveringsbedrijf in Nederhorst den Berg en dat heeft geresulteerd in de nodige hulp bij het verbeteren van de installatie. De moeilijkheden zijn opgelost, zo laat mevrouw van Houwelingen weten en ook op een heel ander terrein heeft Weesp iets voor Svitavy kunnen betekenen. Er kon voorlichting worden gegeven op het gebied van de bejaardenzorg. Mensen uit de zustergemeente konden het nieuwgebouwde bejaardenhuis in Weesp komen bekijken en kennis nemen van o.a. de behandelwijzen en het tafeltje-dekje-systeem.

Ook in Svitavy is inmiddels een bejaardenpension tot stand gekomen en zowel de Vereniging Stedenband als anderen hebben voor wat zaken, die daar een betere verzorging mogelijk maken, een financiële injectie kunnen geven. Ook het plaatselijke ziekenhuis is nu toe aan renovatie en verbetering en ook hierbij heeft Weesp wat hulp kunnen geven.

Naast deze hulpverleningen probeert de Vereniging Stedenband sport- en culturele uitwisselingen te stimuleren, maar 1995 lijkt dáárvoor niet zo'n vruchtbaar jaar te worden. Wel heeft de Raad van Kerken in Weesp nog een bezoek van 13 jongeren uit Svitavy georganiseerd. Ten tijde van het schrijven van de brief moest dat nog plaatsvinden. Het zou een elfdaags bezoek worden en de gasten o.a. gelegenheid geven van Sail Amsterdam te genieten.

Tenslotte kondigt de brief nog een individuele activiteit van de 27-jarige Weesper Adriaan van der Busken aan. Samen met zijn hond Binkie wil deze enthousiaste wandelaar een voettocht gaan maken naar Svitavy (en mogelijk is hij, of beter zijn zij, ondertussen al onderweg). Het wordt geen gewoon, nou ja gewóón, wandelingetje, maar een tocht met een goed doel. Sponsors belonen de inspanningen van

Adriaan van den Busken: 'Dat geld kunnen ze goed gebruiken'

Adriaan met een gift en het bij elkaar gelopen bedrag is bestemd voor het kindertehuis in Svitavy. Daar is men óók toe aan een renovatie die een andere indeling moet

opleveren om de kinderen, die met uiteenlopende problemen of handicaps te maken hebben, een beter onderdak te bieden. Het bij de brief gevoegde kranteartikeltje maakt melding van een aantal toezeggingen. Zo zal de Vereniging Stedenband vijftig cent per kilometer bijdragen, wat bij een te lopen afstand van 1600 km. al aardig aantikt. Voor bijdragen van (ook niet-)Weespers is postbankrekening 916565 (o.v.v. Svitavy) beschikbaar.

Voor verdere berichten over de tocht en het resultaat daarvan houdt 'Ahoj' zich aanbevolen!

Almere-České Budějovice

Ooit heeft de VNTS - toen nog VVNT, het was meen ik in 1990 - zich ingespannen voor het tot stand brengen van een stedenband van České Budějovice met Hilversum. Met de contacten werd het niets, omdat de Tsjechische stad, ondanks allerlei pogingen vanuit Nederland, opeens gekozen bleek te hebben voor een Duitse plaats. In Hilversum was men daarover toendertijd zo niet boos dan toch teleurgesteld en verdrietig. Maar later heeft het - nieuwe - stadsbestuur de weg naar Nederland toch weer gevonden.

Op 25 oktober van het vorige jaar werd een "overeenkomst voor de samenwerking tussen de steden Almere en České Budějovice" getekend. Hierin werd het doel omschreven als het elkaar wederzijds beter leren kennen en zowel een brede basis voor de uitwisseling van informatie en ervaring als voor de samenwerking ten behoeve van de burgers te scheppen. Als te bevorderen contacten werden genoemd de gebieden van kunst, cultuur, scholen, sport, wetenschap, geloof, massamedia, economie, toerisme, tentoonstellingen, milieu, gezondheidszorg, sociale zorg, woningbouw, Kamers van Koophandel enz..

Bij de overeenkomst behoort een activiteitenplan voor 1995, te evalueren eind 1995.

Uit een van de gemeente Almere ontvangen schrijven blijkt dat de contacten in volle gang zijn en dat begin juli jl. door bestuurlijke delegaties van beide steden verdere afspraken zijn gemaakt over de concrete invulling van het actieprogramma 1995. Prioriteit zal hebben de uitwisseling van informatie over openbare orde, culturele activiteiten, stadsontwikkeling en verkeerszaken. Ook de contacten tussen de Kamers van Koophandel en de culturele organisaties alsmede het toerisme zullen speciale aandacht krijgen. Met name voor de beoordeling van plannen op stedenbouw- en verkeersgebied zal České Budějovice graag vanuit Hilversum ook enige ambtelijke ondersteuning krijgen.

Alle overnachtingen waren van tevoren geregeld. 's Avonds werd de route voor de volgende dag besproken, alsmede de pleisterplaatsen. Fietzers en volgauto zagen elkaar vaak alleen op de pleisterplaatsen; omdat de route niet van te voren verkend was zochten we steeds een klein dorpje met een kerktoeren uit. Een keer ging dat mis. Na het verlaten van het stadje Arnstadt, twijfelden we eraan of we op de afgesproken route zaten. Na bestudering van de kaart bleek dit niet het geval te zijn. Omdat via de weg waar we zaten de eerstvolgende pleisterplaats zonder problemen bereikt kon worden, besloten we door te rijden. Op de pleisterplaats onder de kerktoeren was geen volgauto. Wat bleek: Radek had besloten om even buiten Arnstadt, op de afgesproken route, vanwege het warme weer een extra drinkpauze in te lassen. Toen het misverstand was uitgelegd besloten we om ons netjes aan de afgesproken route te houden. Tijdens de rustpauzes hadden de fietzers voor weinig anders belangstelling dan voor eten en drinken.

De ontvangst in Louny was met bier en champagne, met ruime belangstelling van vele bekenden en natuurlijk met het aanbieden van de vlag van Barendrecht aan de burgemeester van Louny, Emil Volkmann. Vermeldenswaard is het feit dat deze vlag aanzienlijk groter was dan het gemeentebestuur verwacht had; naar een oplossing om deze vlag op een passende wijze te laten waperen wordt nog gezocht. Door een misverstand is de vlag van Louny niet aan de Barendrechtse deelnemers aangeboden. Het Barendrechtse gemeentebestuur kan er echter van verzekerd zijn dat deze vlag bij de eerstvolgende gelegenheid aangeboden zal worden.

De dag na de aankomst werd een bezoek gebracht aan de bruinkool-centrale Počerady. Natuurlijk is ook de in aanbouw zijnde ontzavelingsinstallatie bekeken, die door Hoogovens Technical Services wordt gebouwd.

Harry Heeke.

VAN DE LEDEN

Een gevarieerd aanbod: grappig, hartverwarmend en het weten waard. Kijk maar.

Hans Wallin/Leidschendam schrijft - bij "Allerhande" - over spoorwegen; de heer *Mandos uit Strijen* over een ongeval tijdens vakantie in Tsjechië, *Cok Oostveen/Amsterdam* geeft informatie over zijn ervaringen met een vreemde figuur, van de heer *Griepink uit Meise/België* ontvingen wij een artikel over het Budvar-bier. Dit knipsel is terug te vinden in de "Knipselmap". De heer *Januška uit České Budějovice* (waar het Budvar-bier oorspronkelijk vandaan komt) wijst op een fout in een eerdere 'Ahoj' en doet uit de doeken hoe het werkelijk is en we herhalen een verslag van *Marije van Urk/Amsterdam* (juninummer) waar een paar regels zijn weggevallen - ook een foutje!

Tenslotte vertelt *mevrouw Krijgsman uit Oegstgeest* enthousiast over een cursus in Praag.

Beste lezers,

Hier een brief van een caravanliefhebber die graag verre reizen maakt met zijn span. Op 6 juni ben ik met mijn vrouw naar Tsjechië gereden. Op 9 juni kwamen wij in Benešov aan op een camping van de Nederlandse Caravan Club (NCC). Op een weide boven hangt een vlag van de Stichting Vrije Recreatie (SVR).

De eigenaar, dhr. T.Steenbeek, ontving ons met open armen. Nadat ons een plaats was gewezen en we met veel vriendelijke hulp onze auto en caravan stalden, maakten we kennis met de andere campinggasten. 's Avonds om 18.30 uur heerlijk warm eten in het plaatselijke restaurant.

De volgende dag een mooie wandeling door de velden naar het volgende dorp, onderweg werden we aangesproken door een boerin die met handen en voeten ons probeerde uit te leggen hoe mooi alles in de directe omgeving is. Onder het geluid van alle soorten vogels zoals sijsjes,

vinken, lijsters en roodstaartjes genoten we, ondanks de gestaag vallende regen. Bij de boszoom gekomen, die aan weerszijden van het wandelpad liep, kwamen we de eerste reeën tegen, die al gauw het hazepad namen.

Iedere dag dat we hier waren hebben we kennis gemaakt met de vriendelijke Moraviërs.

Na een week die volgemaakt werd met ritjes in de omgeving naar Olomouc, Blansko, Prostějov en Brno gingen we op zaterdag 17 juni naar Bousov. Daar aangekomen bezichtigden wij het kasteel dat met zeer veel geld en moeite in- en uitwendig werd gerestaureerd.

De heer T. Steenbeek gaf ons behalve goede raad, adviezen en uitvoerige reisbeschrijvingen mee. Na de bezichtiging van het kasteel gingen we op weg naar de druipsteengrotten. Onderweg werden wij door een van links komende Škoda met 3 jonge mensen vol in de flank aangereden.

Nu was het zeer moeilijk om direct na het ongeval de juiste maatregelen te treffen, maar de voorzienigheid en de lieve mensen van dit gedeelte van Tsjechië deden wonderen.

Een jonge Tsjech die na enige ogenblikken aan kwam rijden vroeg of ik Engels sprak. Deze man heeft niet alleen de politie en ambulance opgetrommeld, maar is nadien nog ongeveer twee en een half uur bij ons gebleven om alles te vertalen aan de politie en het ambulancepersoneel. De politie heeft alles uitvoerig bekeken, beschreven en getekend.

De auto's van mij en van mijn opponent waren total-loss, ze werden door een takelwagen naar Rinos, een vliegveld bij Olomouc gebracht.

Een campinggast die de ongevalsplaats passeerde heeft de heer Steenbeek opgeroepen, die met zijn auto al onze spullen en ons naar de camping terugbracht. Hij heeft bovendien gezorgd dat wij, ondanks alles, nog een onvergetelijke vakantie hadden.

Wij hadden natuurlijk de nodige builen, pijnen en wonden, maar nu ik zit te schrijven, ruim 3 weken na het ongeval, voel ik nog de kneuzingen, zo ook mijn vrouw, die nog steeds 2 blauwe ogen heeft en niet van nature.

Verder wil ik iedereen bedanken zoals Centraal Beheer Verzekeringen, de heer De Haan van de ANWB en alle hulp der Tsjechen en Hollanders van Benešov en de camping.

Ik hoop dat door deze uit het hart geschreven brief de lezers meer naar Tsjechië zullen gaan en net zoals mijn vrouw en ik, veel van dit land gaan houden.

F.Th. Mandos.

Tsjechische lessen

Graag maak ik reclame voor het taalinstituut Lingua Bohemica in Praag, waar ik in augustus een prima cursus Tsjechisch heb gevolgd. Twee ondernemende docenten van de Karelsuniversiteit, de dames Píšová en Pecavá, namen daar hun ontslag en begonnen voor zichzelf een vertaal- en lesbureau.

's Ochtends 3 1/2 uur les, met interessant lesmateriaal, videobanden, toewijding en deskundigheid. 's Middags blijft er - na het huiswerk - tijd genoeg over om uitgebreid door Praag te zwerven. Een heerlijke werkvakantie!

Het hele jaar door kunnen leerlingen bij hen terecht: veel buitenlandse zakenlieden maken gebruik van hun kennis en bekwaamheid. Nu zijn er voor herfst- en voorjaarsvakantie ook lesprogramma's beschikbaar. De attente dames kunnen zorgen voor onderdak in een pension of bij particulieren. Een lesochtend kost + 35 DM. Bij mij kunt u terecht voor meer gegevens over hen.

J. Krijgsman-Bos
Lange Voort 16,
2341 KA Ooegstgeest
071-156276.

RECREA
Op vakantie?
RECREA heeft vakantiehuizen, pensions en hotels in Nederland, Duitsland en Tsjechië.
Voor info: RECREA
Heerderweg 70 Tel. 05780-13892
8161 BN EPE Fax 05780-14145

—WAARSCHUWING

Vorige week ben ik gebeld door een zekere Van den Anker uit Soest. Hij stelt mij de vraag of ik nog werkloze kennissen heb in Tsjechie. Want hij kan hen aan werk helpen. Hetzij part-time voor f 200,- per week of full-time. Al naar gelang de tijd die men erin wil steken.

Mijn eerste reactie is dat al mijn vrienden gewoon werk hebben en dat hij als hij iets goeds aan te bieden heeft in ons blad 'Ahoj' moet adverteren. Op dat laatste gaat de heer Van den Anker niet in. Daarom vraag ik door. Wat is nu precies de bedoeling, om welk produkt gaat het? Nu wordt de boot afgehouden. Het zou te ingewikkeld zijn dit door de telefoon uit te leggen. Dus dan maar een bezoek aan Soest om uit te vissen om wat voor handel het gaat.

Maar achterdocht blijft. Ik weet dat er organisaties zijn die mensen ronselen met het voorspiegelen van een te gek produkt en snel rijk worden. Een jaar geleden ben ik in contact gekomen met zo'n organisatie die waterfilters verkoopt. Een totaal overbodig produkt dat zuiver water ontdoet van het laatste restje nuttige mineralen. Echte verontreinigingen worden er niet uitgehaald. Op ronselsessies staan mensen bij toerbeurt op om als een soort water-jehova te getuigen hoe heilig dit water smaakt of hoe rijk zij geworden zijn van de verkoop. Geen wonder, hun inkomsten hangen sterk af van het aantal mensen dat er steeds weer intrapt.

Met deze achtergrondinformatie krijg ik steeds minder zin om naar Soest te gaan. Dus bel ik op dat ik eerst meer informatie wil hebben waarom het eigenlijk gaat voordat ik kom. Krijg ik als antwoord dat mijn zakelijke instelling niet goed is. Alsof deze pas goed is als ik in sprookjes geloof! Mijn zakelijke instelling is uitstekend. Op vage verhalen ga ik uiteraard niet in. Bovendien ben ik een liefhebber van zuivere koffie en wil ik weten waar ik aan toe ben.

Kortom, ik heb zeer sterk de indruk dat dit soort half en half malafide verkooporganisaties zijn vleugels uit wil slaan richting Oost-Europa. Wie van onze leden dit signaleert verzoek ik dit te melden aan het bestuur of redactie. **Nu geldt het parool: ga niet in zee met de heer Van den Anker uit Soest!**

Cok Oostveen.

(Noot van de red.: Er zijn bij het secretariaat reeds drie "klagers" bekend)

= * =

Vorige week in Praag sneuvelde er een ruit van mijn auto. De FIAT-service (aangezien dat het merk van de auto is, de eerst aangewezen) kon mij niet helpen en stuurde me door naar de firma "AUTO SKLO". Dit betekent "auto glas" en dat klopte: ze hadden alle mogelijke merken auto-ruiten in voorraad. Voor alle zekerheid vroeg ik van te voren of ik met mijn ANWB Reis- en credietbrief kon betalen, maar daarvan hadden ze nog nooit gehoord en ook betaling met credit-card was niet mogelijk: De ruit werd er nog dezelfde dag ingezet, maar.... boter bij de vis!

De ruit kostte minder dan de kleinste coupure van de ANWB Reis- en credietbrief en ik kon hem dan ook zonder problemen betalen. Toch heb ik de volgende dag even contact opgenomen met het telefoonnummer dat op de achterkant van de coupons is vermeld: Ústřední Automotoklub in Praag 2, tel. 120 76. Ook deze, zeg maar "Tsjechische ANWB", kon geen informatie geven maar verwees mij naar het steunpunt van de ADAC, Na Strži 9 in Praag 4. Toevallig logeerde ik daar vlakbij in één van de door mij te boeken pensions (zie advertentie elders in dit blad), dus ben ik er even gaan praten. De heer Pavel Urban van ADAC Notrufstation Prag, Na Strži 9, Praha 4, tel. (02) 61 10 4351 legde mij uit dat er inderdaad, door de privatisatie, problemen zijn met het accepteren van internationale reis- en credietbrieven, maar dat hij graag ANWB-leden zal helpen. Voor mij hoefde hij niets meer te doen, maar voor alle zekerheid geef ik dit adres en telefoonnummer maar door. Ik hoop dat u het niet nodig hebt!

Marije van Urk.

= * =

Hierbij een brief van ons lid ing. Miloslav Januška uit České Budějovice.

Beste vrienden,

Hier is na vele maanden weer een briefje van mij.

In de Ahoj van juni 1995 vond ik op de blz. 16 een artikeltje "Voormalig premier sticht nieuwe partij". Zoals de andere artikeltjes heb ik ook dit bovengenoemde gelezen en ik heb erin een fout gevonden.

Miloslav Štěpán was nooit premier. In "Prager Lente" (1968) en enkele maanden daarna was Černík de premier. Sinds december 1969 moest Černík aftreden en een nieuwe premier werd Štrougal. Einde 1987 werd hij door Adamec vervangen en die bleef in deze functie tot einde 1989. Maar geen premier speelde toen de hoofdrol in de communistische staat. Het hoogste woord voerde de eerste secretaris van het Centraal Comité van de KSČS. En in deze functie waren: in Prager Lente Dubček, sinds april 1990 Husák en vanaf einde 1987 tot december 1989 Jakeš.

In Praag bestond vroeger het Stedelijk Comité van de KSČS te Praag. De eerste secretaris van dit comité was vanaf 1987 Miloslav Štěpán. In het jaar 1990 besliste het Central Comité van de KSČM Miloslav Štěpán uit de partij uit te sluiten. Omdat hij ook de onderdrukking van de demonstratie van studenten op de 17e november 1989 meeorganiseerde, kwam hij voor deze daad voor het gerechtshof, dat hem tot een gevangenisstraf veroordeelde. Nu is hij weer vrij en noemt hij zichzelf de generaal-secretaris van de SČK. Hij beweerde tegen journalisten dat zijn partij 20.000 leden telt maar de publieke opinie zegt, dat het om maar 2.000 leden gaat.

Met vriendelijke groeten,
Ing. Miloslav Januška

Noot van de redactie/Hana Sugito: Miloslav Januška heeft gelijk, wij hebben een vertaalfout gemaakt.

Cok Oostveen verzamelt voor de V.N.T.S. allerlei informatie op het gebied van reizen, vervoer, vakantiewoningen e.d. Een en ander staat ter beschikking van V.N.T.S.-leden. Hebt u op dit gebied nuttige informatie voor de V.N.T.S., laat het Cok dan weten. Zijn adres is: Mesdagstraat 23-I, 1073 HJ Amsterdam. Tel. 020-6628546.

**VAN URK. OOK IN HERFST EN WINTER FIJNE
VAKANTIES IN DE TSJECHISCHE REPUBLIEK:**

**PERSOONLIJK GECONTROLEERDE APPARTEMENTEN, PENSIONS EN
VAKANTIEWONINGEN IN VERSCHILLENDE PRIJSKLASSEN IN:**

- * PRAAG, met eventuele culturele reserveringen en/of excursies
- * MIDDEN- EN ZUID BOHEMEN, o.a. SLAPY (stuwmeer, vissen), TELČ (door UNESCO beschermd cultureel monument), STRUHAROV (kastelen, paardrijden, golf, vis- en wandelgebied), ŠUMAVA (uitgestrekt wandelgebied, langlauf, veel natuurschoon).
- * REUZENBERGTE (uitgestrekt fiets- en wandelgebied, veel natuurschoon, vanaf Kerstmis sneeuwzeker!)

VERGEET NIET UW WINTERSPORTVAKANTIE NU VAST TE BOEKEN!

Inlichtingen bij: Van Urk, Amsterdam, telefoon 020 - 6231662
telefax 020 - 6242036

Uit de knipselmap.

Gestrande aanklacht.

Op 1 augustus jl. was er een bericht in de Volkskrant dat in Praag een vijftal hoge functionarissen uit de tijd van 1968 waren aangeklaagd op beschuldiging van hoogverraad in verband met hun rol bij de invasie van de Sovjettroepen, die een eind maakte aan de Praagse Lente. Onder hen Miloš Jakeš, die in 1987 zijn communistische loopbaan afsloot met een benoeming als partijleider. De aanklachten gingen vergezeld van de mededeling dat het niet bij vijf zou blijven.

Echter al op 10 augustus viel in verschillende kranten te lezen dat de voor een eventuele strafvervolgning verantwoordelijke officier van justitie besloten had de zaak te seponeren (niet tot vervolging over te gaan) omdat de aanklachten niet juist waren geformuleerd. Een grote teleurstelling voor het Bureau voor Onderzoek en Documentatie van Communistische Misdaaden, dat in totaal zo'n 25 personen had willen laten vervolgen. Men heeft daar laten weten hoger beroep te willen instellen, maar de generaal-procureur van Tsjechië heeft bij voorbaat al laten weten de beslissing van de officier van justitie "correct en definitief" te vinden.

Ook in 1992 leden aanklachten schipbreuk omdat alle zaken uit 1968 verjaard waren. Het Tsjechische parlement hief die verjaring toen op. Volgens de kranten zijn het nu "juridische haarkloverijen en persoonlijke vetes" die strafvervolgning onmogelijk lijken te maken. Het is algemeen bekend dat tussen het onderzoeksbureau en justitie al jarenlang een slechte persoonlijke verhouding met grote irritaties bestaat.

(zie ook het laatste knipseltje)

Problemen in Olomouc.

In Trouw en Nederlands Dagblad op 8 augustus jl. veel aandacht voor de problemen die de Nederlandse theologe Gonda Rijkssen heeft met de leiding van de Hussietenkerk in Tsjechië, met name met de kerkleiders in Olomouc. In 1991 werd Gonda Rijkssen, gesteund door de stichting Pastorale Hulp Tsjechië-Slowakije, predikant in Olomouc. Haar ideeën en werkwijze vielen echter al gauw niet overal in de smaak en de door haar voorgestelde hervormingen al helemaal niet. Onlangs werd het de bisschop van Olomouc allemaal wat te gortig en hij trok de benoeming in, gevolgd door een overplaatsing naar een klein plaatsje in de buurt. De Nederlandse moest dat accepteren, maar ging vanuit "ballingschap" door met werkzaamheden in Olomouc zelf. De kerkelijke leiding was furieus en de stichting Pastorale Hulp verzocht Gonda Rijkssen dringend naar Nederland terug te keren. Die weigerde dat en als reactie daarop heeft de stichting nu besloten zichzelf maar te ontbinden, omdat het er niet naar uitziet dat het allemaal nog goed komt. Volgens de stichting valt het feit dat de Hussietenkerk een "typische bisschoppenkerk" is, toch niet te veranderen en ligt het niet op de weg van een vrouw uit Nederland als kerkhervormer te willen optreden. De idealistische Gonda Rijkssen ondertussen is niet van plan Tsjechië te verlaten al begrijpt ze wel het niet te kunnen redden binnen en kerkgemeenschap "waar de dienst wordt uitgemaakt door mensen die het onder het communistische bewind ook al voor het zeggen hadden". Ze hoopt nu op een docentschap aan de universiteit van Olomouc en wil het studentenpastoraat daar voortzetten, aldus de kranten.

Toeristen tillen.

In de Haagsche Courant van 1 augustus gaat correspondent Stevo Akkerman in op het in Tsjechië maar voortduren van het systeem buitenlanders voor toeristische en andere diensten méér, soms véél meer, te laten betalen dan het voor "eigen volk" geldende tarief. Vooral in de horeca

KAMERS IN PRAAG

Diverse zeer aantrekkelijke logeermogelijkheden met 100% privacy, centraal gelegen en/of goed te bereiken met het openbaar vervoer.

Voor inlichtingen en boekingen:

Jarka van Unnik-Adamová
Lage Duin 66,
2121 CH Bennebroek.
Tel. 02502-46412, liefst na 16.00 uur.

Tevens beschikbaar voor beedigde vertalingen in de Tsjechische en Nederlandse taal.

is het algemeen gebruik dat Tsjechen veel minder wordt berekend dan de "rijke" buitenlander, die meestal als toerist komt. Maar ook entreegelden, leges voor ambtelijke diensten, zelfs boetes voor verkeersovertredingen kennen dikwijls twee verschillende prijsstellingen. Er is wat dat betreft trouwens gewoon hetzelfde systeem gehandhaafd als ooit ingevoerd onder het communistische regiem, dat men op andere fronten juist zo graag als verwerpelijk te zijn aan de kant heeft gezet. Stevo Akkerman zegt dat men in Tsjechië en Slowakije door is gegaan met de buitenlanders als melkkoe te zien, waar landen als Polen en Hongarije dit systeem al hebben afgeschaft, omdat het niet zou passen in het kader van een markteconomie. En hij wijst er op dat het vooral in Tsjechië typisch is, zo'n toeristendiscriminatie, omdat hier de regering er zich juist op beroemt "qua kapitalisme roomser te zijn dan de paus". In het begin van het afgelopen zomer leek er iets te gaan veranderen toen er een "Wet tegen Consumentendiscriminatie" van kracht werd. De directeur van de handelsinspectie rook de kans en liet weten dat er voortaan opgetreden zou worden tegen de gewoonte om aan buitenlanders hogere prijzen in rekening te brengen. Maar toen greep het Ministerie van Financiën in. Het gekoesterde beginsel van de vrije markt werd snel van stal gehaald en de handelsinspectie kreeg te horen, dat het verbieden van aparte prijzen voor buitenlanders zou neerkomen op een ongeoorloofde ingreep in de vrijheid van ondernemers om hun prijzen zelf te bepalen. Dus wordt voorlopig doorgegaan met het plaatsen met de bordjes met teksten (in het Tsjechisch uiteraard) als "Korting voor Tsjechische burgers" of "Burgers de helft van de prijs".

Nog meer over prijzen en geld: rugzaktoeristen opgepast!

Amper is het vorenstaande neergeschreven of ik krijg van Hana Sugito The Prague Post van 9 augustus. Daarin een opsomming van de 20 grootste hotels in het Praagse, met tussen de 168 en 788 kamers, en o.a. vermelding van categorie en kamerprijzen. Daarbij is aangegeven of deze prijzen óók voor Tsjechische staatsburgers gelden. Dat blijkt bij precies de helft het geval te zijn. Vooral bij de 4 of 5 sterren-slaapparadijen staat "Same rates for Czechs". De rest geeft aan "eigen volk" 10 tot 60% reductie; in het algemeen geldt daarbij hoe minder sterren, hoe meer korting.

Het niet allergrootste, maar wel duurste hotel van Praag is Intercontinental, waar de alleen-gaande voor zijn enkele bedje 7400 kronen per nacht moet neertellen. Het echt grootste is Atrium, inmiddels Hilton Atrium geheten. Daar kun je voor zo'n 600 kronen minder ter ruste gaan.

En wie zich dan aan de andere kant van de welvaartschaal bevindt en dus niet geplaagd wordt door de vraag Intercontinental of Hilton Atrium kan tegen een ander probleem oplopen, gelijk aan de Tsjechische grens al. Want, zo valt in The Prague Post te lezen, vanaf 1 september 1995 heeft de douane van de Tsjechische Republiek het recht, binnenkomende buitenlanders - Slowaken uitgezonderd - die niet visumplichtig zijn, te vragen aan te tonen dat ze voldoende betaalmiddelen bij zich hebben. Wie niet beschikt over (de tegenwaarde van) 7000 Tsjechische kronen - kinderen de helft - of over een erkende creditcard kan de toegang geweigerd worden. De minimumbedragen zijn gebaseerd op een verblijfsduur van 7 dagen. Of je kunt aantonen en zo ja hoe, dat je maar stel twee dagen in het land wilt doorbrengen en goedkoop logies hebt geregeld, vermeldt het bericht niet. Wel dat ook Slowakije een soortgelijke maatregel heeft ingevoerd. Hier wordt een bedrag van \$15 per dag verlangd.

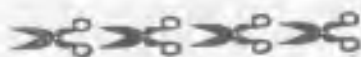
Een regeringsfunctionaris vertelt aan The Prague Post dat het er om gaat dat iedereen die het land binnenkomt een redelijke financiële status heeft en dat te verwachten valt dat de criminaliteit (van buitenlanders) zal afnemen. Het Ministerie van Buitenlandse zaken laat weten dat maar weinig bezoekers iets van de nieuwe regel zullen merken, omdat aan 99% niets gevraagd zal worden. Er moet een aanleiding zijn om te veronderstellen dat er wel eens sprake zou kunnen zijn van te geringe geldmiddelen. Deze uitspraak is voor sommigen reden om van een vorm van discriminatie te spreken. Een Engelse student zegt te denken, dat het buiten houden van studenten met een matig gevulde beurs slecht zal zijn voor wat hij de Praagse sfeer noemt. "Omdat studenten het leven in de stad brengen. Ook al hebben ze niet veel te besteden, zonder hen zal de stad zijn geheel eigen sfeer verliezen".

En altijd weer die Sudeten-Duitsers.

Midden in het vakantieseizoen was de moeizame relatie tussen Duitsland en de Tsjechische Republiek, nog altijd beladen met de kwestie van de Sudeten-Duitsers, weer eens goed voor de nodige opwindning. Daarover viel uitgebreid te lezen in De Telegraaf van 1 augustus. Wat gebeurde er? Plotseling circuleerde in Tsjechië een brief van onbekende herkomst, in een grote oplage, met het opschrift 'geheim' en met handtekeningen er onder van kanselier Kohl en minister Waigel van Financiën in Bonn. In de brief een verhaal, een geheim akkoord zelfs, gesloten door de Duitse heren met de Tsjechische premier Václav Klaus, waarbij deze laatste in 1996 Duitse steun zou krijgen bij de verkiezingen in ruil voor teruggave van het in 1945 ont-eigende bezit van de toen verdreven Sudeten-Duitsers. Verraad van Klaus, die tot nu toe alle aanspraken op teruggaaf of schadevergoeding heeft afgehouden, daarbij overigens gesteund door het overgrote deel van de Tsjechen, inclusief president Havel? De premier ontkende in alle toonaarden. Gelukkig voor hem ontdekte de politie al vlug wie de verspreider van de brief was geweest, namelijk Jan Vik, parlementslid voor de extreem rechtse Republikeinse partij en vice-voorzitter van deze club. Zijn handtekening zou voorkomen op brieven aan partijleden waarin hen werd gevraagd de valse Kohl-brief rond te brengen.

Een en ander was reden het Tsjechische parlement van zomerreces terug te roepen. Jan Vik wist natuurlijk van niets, maar hij werd rap van zijn parlementaire onschendbaarheid ontheven en krijgt nu te maken met een gerechtelijk onderzoek. Volgens De Telegraaf staat voor het Tsjechische publiek de schuld van Vik al vast. De Republikeinen hebben nu eenmaal al een uiterst beroerde reputatie, zegt de krant. Volgens een recente enquête, gepubliceerd in Prager Wochenblatt, is de aanhang van de Vereniging voor de Republiek / de Republikeinse Partij van Tsjechië sinds december vorig jaar gedaald van 3 naar 2%. Dat van die beroerde reputatie klopt dus wel. Het Duitstalige weekblad heeft het "50 jaar later" trouwens aangegrepen het lot en leed van de Sudeten-Duitsers weer eens breed uit te meten. Net als eerder laat het blad niet na er tussen de regels op te wijzen dat ook voor uit de kampen teruggekeerde Duitstalige joden en antifascistische verzetsstrijders geen uitzondering werd gemaakt. In het zelfde spoor spreekt Prager Wochenblatt er zijn ongenoegen over uit dat de schadevergoedingen die nu in Tsjechië op grond van een eind vorig jaar aangenomen wet worden uitbetaald aan in de Nazi-tijd vanwege ras, godsdienst of politieke instelling gevangen gezette personen aan Sudeten-Duitsers en gelijkgestelden zullen voorbijgaan als gevolg van, wat het blad noemt, allerlei bureaucratische regels.

Knipselties.

- In Tsjechië blijft de werkloosheid constant op het zelfde (relatief lage) peil. In juni jl. zaten 145.000 mensen zonder baan, dat is 2,8% van de beroepsbevolking. (Volkskrant 15-7-1995).
- De economische universiteit van Bratislava heeft een eredoctoraat verleend aan Prof. Dr. C.J. Rijnvos, oud-rector van de Rotterdamse Erasmus Universiteit. Dit als eerbetoon vanwege zijn grote inzet voor de bevordering van universitaire samenwerking tussen Midden- en West-Europa. (Algemeen Dagblad 14-7-1995).
- Loesje, de eigenzinnige affiche-vereniging, heeft haar internationale kantoor van Arnhem naar Pezinok in Slowakije verplaatst. Loesje, in 10 jaar tijd van een studentengrap uitgegroeid tot een grote organisatie voor het bedenken en verspreiden van affiches die mensen tot nadenken moeten aanzetten, heeft al afdelingen in tal van landen, o.a. in Tsjechië, Rusland en Servië. Alleen de Nederlandse sectie blijft in Arnhem achter. (Haagsche Courant 14-8-1995).
- De Tsjechische winkelketen CGF, met 49 levensmiddelenwinkels en 3 cash & carry zaken, is overgenomen door het Zaanse Ahold. Voor zover geschikt worden de winkels omgebouwd tot Mana-supermarkten. Voor de rest wordt een andere formule bedacht. Over de ontwikkelingen van de activiteiten in Tsjechië is Ahold tevreden en wordt een grote verdere stijging van de resultaten verwacht, nadat de omzet in het eerste kwartaal van 1995 al met 48% is gestegen. (Volkskrant 13-7-1995).
- De Slowaakse regering heeft besloten een schenking van ruim 2000 gulden te doen aan de familie van de 17-jarige zigeunerjongen, die op 30 juli jl. overleed als gevolg van zware mishandeling door een groep skinheads. Die hadden hem met benzine overgoten en in brand gestoken. De begrafenis op 3 augustus in Žiar nad Hronom bracht duizenden op de been en een enorme politiemacht was aanwezig om deze menigte in de hand te houden. In verband met de moord zijn elf jongeren aangehouden op beschuldiging van moord met voorbedachte rade, waarop maximaal tien jaar gevangenisstraf staat. (Volkskrant 3-8-1995).
- In de Tsjechische Republiek loopt het geboortecijfer duidelijk terug. Aangenomen wordt dat het aantal kinderen tussen nu en het jaar 2020 dan ook behoorlijk zal afnemen. Opvallend is ook het steeds hoger worden van de leeftijd waarop de moeders het eerste

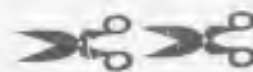
kind ter wereld brengen. Momenteel is die leeftijd 24,8 jaar, enkele jaren hoger dan zo'n 15-20 jaar geleden en in de volgende 15 jaar wordt een gemiddelde leeftijd van 27,3 jaar verwacht. Volgens dezelfde "voorspellers" zal de bevolking van Tsjechië geleidelijk in aantal afnemen. Niet zo veel, maar toch met ongeveer 100.000 mensen in 30 jaar. Afgewacht zal moeten worden of het allemaal gaat kloppen. (Prager Wochenblatt, juli 1995).

Op de valreep nog een aanvulling op het eerste onderwerp van deze "Uit de knipsel-map". Met enige vertraging komt er een berichtje binnen uit de Volkskrant van 19 augustus jl. waarin vermeld wordt dat tegen acht vroegere leiders van Tsjechoslowakije opnieuw een aanklacht is ingediend wegens hoogverraad in 1968. De aanklachten zijn geherformuleerd en de indianers denken dat vervolging niet langer geweigerd zal kunnen worden.

Jan van Gastel.

Nog enkele kranteknipsels die door de leden zijn ingestuurd.

President van Slowakije vecht voor zijn positie.

In Slowakije is de positie van de president, Michal Kováč, vrijwel vanaf het begin uitgehold door de populistische leider van de Beweging voor een Democratisch Slowakije (HZDS), Vladimír Mečiar. In diverse voorgaande edities van Ahoj/Ledenbrief hebben wij bericht over onder andere het inkrimpen van het presidentiële budget, het beperken van zijn bevoegdheden, een parlementaire meerderheid die de president opriep af te treden enz.

In een gesprek met Frits Schaling, correspondent van het NRC Handelsblad, zei de president echter dat de premier hem niet nog meer volmachten kan ontnemen, want zijn huidige volmachten zijn verankerd in de grondwet. En de premier beschikt niet over voldoende steun in het parlement dat nodig is om hem deze volmachten te ontnemen. Daarom zal premier Mečiar er alles voor doen om te bewerkstelligen dat president Kováč zijn functie neerlegt. De enige manier waarop dit gedaan kan worden is via een referendum. Premier Mečiar heeft er mee gedreigd, maar heeft daartoe nog geen voorstel ingediend. Om het voorstel aan te kunnen nemen moet bovendien eerst onderzocht worden of het grondwettelijk mogelijk is. Zo ja, en dat wordt door het Hooggerechtshof bepaald, dan zal president Kováč actief deelnemen aan de campagne die eraan voorafgaat om zijn positie te verdedigen.

President Kováč is er van overtuigd dat Slowakije goede perspectieven heeft om lid te kunnen worden van de Europese Unie en de NAVO en dat de huidige problemen van voorbijgaande aard zijn. De problemen zijn onder andere het gevolg van het feit dat de Slowaken nog bezig zijn te leren hoe de democratie functioneert en van het feit dat zij getekend zijn door hun verleden, er zijn nog restanten van een totalitaire manier van denken en handelen. Maar volgens president Kováč schuilt er in de huidige stand van zaken niets gevaarlijks of dramatisch voor Slowakije, alles zal op een vredelievende manier worden opgelost.

Desondanks is president Kováč niet gerust over het imago van Slowakije. Om dit te verbeteren moet de politieke situatie stabiliseren, er mag geen twijfel bestaan aan de oprechte manier waarop de Slowaakse republiek de weg van de democratie is opgegaan en het vermoeden dat de democratie wordt bedreigd moet worden weggenomen. Echter, omdat de Slowaakse veiligheidsdienst, de radio, de televisie en de media onder controle van de regeringscoalitie zijn komen te staan, is president Kováč bang dat de Europese Unie nog steeds bezorgd zal zijn over de ontwikkelingen in de binnenlandse politiek.

President Kováč maakt zich ook zorgen om het feit dat, in plaats van een verdieping van de democratie, er nu sprake is van een steeds groter wordende concentratie van macht in de handen van één groep.

In een vergelijking met de situatie in Tsjechië zegt president Kováč het volgende. De spanningen tussen de Tsjechische president Havel en premier Klaus overschrijden niet de grens van de politieke cultuur en het goede fatsoen, het veroorzaakt bij de buitenwereld in geen geval een slecht imago. Het standpunt daarentegen ten opzichte van de Slowaakse president, of dat nu wordt vertegenwoordigd door de Slowaakse premier of door een meerderheid van het parlement, brengt het hele land in diskrediet.

(NRC Handelsblad 16 juni 1995)

Vincent van Gogh in de Hoge Tatra's.

Slowaak Vincent Polakovič was tien toen hij voor het eerst een schilderij van Van Gogh zag. Een kennis in Poprad had een reproductie aan de muur hangen: 'Korenvelden onder dreigende luchten met kraaien'. En sindsdien verkeert Vincent in de ban van Van Gogh, al 28 jaar lang. Het is een fascinatie die soms paranormale vormen aanneemt.

Al in 1988 begon Polakovič met de voorbereidingen voor een pelgrimage door Nederland, België en Frankrijk, terwijl in Berlijn op dat moment de muur nog recht overeind stond, het communisme welig tierde en geen enkele Slowaak hoefde te rekenen op een uitreisvisum¹. In 1990, het honderdste sterfjaar van Van Gogh, maakte Polakovič zijn reeds lang geplande reis en belandde in Auvert sur Oise, nabij Parijs, waar 's nachts een Van Gogh-herdenking plaatsvond. Polakovič wist daar niets van, maar een stem had hem gezegd: "Ga naar de kerk, daar is iets aan de hand". Er was een acteur die de laatste gang van Van Gogh uitbeelde. Uit het publiek werd een begeleider aangewezen: Vincent Polakovič.

Vier jaar later, toen hij zijn Vincent van Gogh-centrum vanwege geldgebrek dreigde te moeten sluiten, reisde Polakovič naar het Brabantse Nuenen. Hij legde daar zijn hand in de bronzen hand van het plaatselijke Van Gogh-standbeeld en zei: "Vincent, ik doe wat ik kan, maar het gaat niet". Daarop voelde hij het brons warm worden. En een dag later vond hij in Eindhoven een financiële weldoener. Zakenman Gerard Meulenstein redde het centrum van de ondergang.

De galerie van Polakovič in Poprad (in Slowakije, aan de voet van de Hoge Tatra) is genoemd naar het atelier dat Van Gogh had in Arles, het Gele Huis. Er hangen klompen aan de muur en Polakovič heeft zelfs aarde uit de tuin van het geboortehuis van Van Gogh over laten brengen naar Poprad. Polakovič, die een advocatenpraktijk voert om in zijn salaris te voorzien, wil het Slowaakse publiek kennis laten maken met Van Gogh. De entree is gratis, "Anders zou er niemand komen". Jaarlijks ontvangt hij nu zo'n 6000 bezoekers, waarvan 95% voor het eerst het werk van Van Gogh, dat wil zeggen: kopieën ervan, zien. Polakovič heeft achttien professionele Slowaakse restaurateurs kopieën laten schilderen van werken van Van Gogh. Ze worden jaarlijks onder de titel 'Waiting for Vincent' in het Gele Huis tentoongesteld. Naast het introduceren van Van Gogh, wil Polakovič moderne Slowaakse kunst exposeren.

(Haagsche Courant 1 augustus 1995)

1. Noot van de redactie: in het toenmalige Tsjechoslowakije was het niet onmogelijk om een uitreisvisum te krijgen, ook niet voor West Europa, maar het vergde wel veel tijd en geduld.

Slowakije opent consulaat in Zwolle.

Begin juli is in Zwolle een Slowaaks consulaat geopend. Het consulaat voor de provincie Overijssel is gevestigd in het kantoor van de Nederlandse Inkoop Combinatie. Henk Woerdman uit Onna (gemeente Steenwijk) is benoemd tot honorair-consul van Slowakije in Overijssel. De consul, oud-directeur Internationale Handel van de Kamer van Koophandel in Amsterdam, zal zich vooral gaan bezighouden met economische samenwerking door bedrijven met Slowaakse ondernemers in contact te brengen.

(ingezonden zonder bronvermelding)

Czechs say this Bud's not for them.

Het is bekend dat de Amerikaanse bierbrouwer Anheuser-Busch jarenlang in de clinch heeft gelegen met de Tsjechische bierbrouwer Budvar. Beide voeren al meer dan honderd jaar het merk Budweiser; Budvar met de slogan 'Beer for Kings' en Anheuser-Busch met de slogan 'King of Beers'. Na een slepend gevecht is overeengekomen dat Budvar het merk mag voeren in Europa en de landen van de voormalige Sovjet Unie en Anheuser-Busch in de Verenigde Staten en Zuid-Amerika.

Door privatisering van de staatsbedrijven na de Fluwelen Revolutie van 1989, kreeg Anheuser-Busch belangstelling voor deze relatief kleine bierbrouwer (Anheuser-Busch is de grootste bierbrouwer ter wereld). Maar Budvar wil geen onderdeel worden van een gigantisch westers bedrijf dat waarschijnlijk

alleen uit is op de naam en de winst. Bovendien vinden de Tsjechen dat het bier van Anheuser-Busch slecht smaakt, niet de kwaliteit van het Tsjechisch bier haalt. Om de Tsjechen gunstig te stemmen, heeft Anheuser-Busch voor 1 miljoen US dollar een cultureel centrum geopend in České Budějovice, baseball- en basketbalteams gevormd, een café met marmeren vloer geopend, Engelse taallessen en studiebeurzen gegeven. Het antwoord van de bevolking bleef echter: "Nee!".

Na jaren paaien, ziet het er naar uit dat de Amerikanen de hoop hebben opgegeven om de brouwerij Budvar te kunnen kopen. Volgens Petr Jánský, financieel directeur van de brouwerij Budějovický Budvar, "hebben de buitenlandse brouwers ons nodig als strategische partner, om hun te helpen". "Wij hebben Anheuser-Busch niet nodig, zij hebben ons nodig". Hij wijst zijn bezoekers op een markt-onderzoek in Groot Brittannië, een van de weinige landen waar het bier van beide brouwerijen wordt verkocht. Bij de als lastige bierdrinkers bekend staande Britten, wordt het bier van Budvar als topklasse beschouwd en het bier van Anheuser-Busch als de minst geliefde.

Zonder buitenlands kapitaal is het Budvar gelukt om de brouwerij te moderniseren en de distributiekanaalen en markten uit te breiden. In de afgelopen jaren is de productie met 30% gestegen. Anheuser-Busch wil niet verhullen dat men in eerste instantie het merkenrechtprobleem wil oplossen, maar benadrukt echter dat de kleine - door oprichter Adolphus Busch zeer bewonderde - bierbrouwerij van de samenwerking kan profiteren. August A. Busch de Derde, voorzitter en president van Anheuser-Busch en klein-klein-kleinzoon van de oprichter, schreef premier Klaus een brief waarin hij "een praktisch onbegrensde hulp aanbiedt van Anheuser's kapitaal en management om de Budvar-Budweiser brouwerij uit te breiden" en een wereldwijde toegang tot hun markt- en distributiesysteem.

Op dit moment echter, heeft de Tsjechische brouwerij geen enkele moeite om het aanbod af te slaan.

(International Herald Tribune 1/2 juli 1995)

Tsjechisch

OF EEN VAN DE
108 ANDERE TALEN

Praktischoling

Praktischoling taalcursussen met:
Boeken, cassettes, CD's en videobanden!

Taalcursussen voor: beginners, gevorderden, hobby,
vakantie, werk, bedrijf, conversatie, spreekvaardigheid.
Telefonische studie helpdesk.

ook vakantie cursussen!

TALEN o.a.: Albanees, Amerikaans, Amhaars, Arabisch (7 soorten!), Armeens, Azerbeidzjaans,
Bengals, Birmaans, Braziliaans, Bulgaars, Cajun, Cambodjaans, Catalaans, Chinees (3 soorten!),
Chinyanja, Daens, Duits, Engels, Estlands, Ethiopisch, Filipijns, Fins, Frans, Fula, Georgisch, Grieks
(oud en nieuw), Gujarati, Haïtiaans, Hausa, Hawaïaans, Hebreeuws, Hindi, Hongaars, Iers, Igbo,
Indonees, Italiaans, Japans, Jiddisch, Kazakh, Kikundi, Koreaans, Lakota, Latijn, Lets, Litouws, Maleis,
Marokkaans, Mohawi, Mongools, Moré, Navajo, Nederlands, Noors, Oekraïens, Oezbeïks,
Papoeë, Passamaquoddy, Perzisch, Pools, Portugees, Punjabi, Roemeens, Russisch, Sanskriet,
Servo-Kroatisch, Shona, Sioux, Singalees, Slowaaks, Spaans, Swahili, Tagalog, Tawanees, Telugu,
Thais, Tibetaans, Tsjechisch, Turks, Twi, Urdu, Vietnamese, Welsh, Yoruba, Zweeds en
Zuid-Amerikaans Spaans.

BEL onze INFOLIJN: 046 - 52.99.88
Maandag t/m vrijdag 9.00 - 21.00, zaterdag 10.00 - 14.00 uur.

Ja, ik wens gratis en vrijblijvend informatie VTS
over de taal _____
Dhr./Mevr. _____
Adres _____ Tel: _____
Postcode/plaats _____

Bon opsturen naar: Praktischoling, Postbus 521, 6130 AM SITTARD

Uit en thuis in Tsjechië en Slowakije

**Auto-, bus-
en vliegvervoer**

Hotels

Theater tickets

Eigen kantoor in Praag

Voor uitgebreide
informatie.

Tailormade Travel
Trasmolenlaan 12
3447 GZ Woerden
Telefoon 03480 - 2 47 00
Fax 03480 - 2 01 02

Tsjechische portretten (XX)

Josef Václav Myslbek, een nationaal beeldhouwer

Voor de meeste Pragenaars is de naam Myslbek een begrip. Hij is immers de schepper van het imposante ruitersstandbeeld van de heilige Václav (Wenceslaus) op het gelijknamige plein, dat zo vaak in het nieuws was door politieke demonstraties. Hier liet de beroemde keizer Karel IV in 1348 de Paardenmarkt aanleggen. Reeds rond 1680 stond op dit plein een monument voor Václav, de patroonheilige van Bohemen en tevens martelaar voor het christelijk geloof, die in 929 door zijn broer Boleslav I werd vermoord.

In 1888 schiep Myslbek dit indrukwekkend ruitersstandbeeld, dat in de jaren 1912-1914 (rond de onafhankelijkverklaring van Tsjechoslowakije) werd geplaatst.

Josef Václav Myslbek werd in het turbulente revolutiejaar 1848 in Praag geboren en overleed daar in 1922. Na zijn studie voor beeldhouwer volgde al vrij spoedig een benoeming als professor aan de Praagse Kunstacademie. Deze getalenteerde kunstenaar ontwikkelde zich tot een nationale figuur door zijn grote scheppingskracht en zijn

voorkeur voor historische, allegorische en religieuze, typisch Tsjechische motieven.

Myslbek werd de leermeester van een gehele generatie van beeldhouwers. Kenmerkend is het realisme van vele van zijn monumentale sculpturen, niet alleen van Wenceslaus maar ook van de bekende hussietenleider Žižka in Tábor of van beroemde persoonlijkheden van de nationale wedergeboorte, zoals Palacký, Mácha, Kollár en Smetana.

In de Sint-Vitusdom treft men het beeld van de heilige Methodius aan, vervaardigd door de jonge Myslbek. Hier bevindt zich ook één van de meest bewonderde werken uit de dom: het meer dan twee meter hoge, in brons gegoten monument ter nagedachtenis aan kardinaal Friedrich J. Schwarzenberg, aartsbisschop van Praag van 1849 tot 1885, eveneens een indrukwekkend sculptuur van Myslbek.

Tot 1948 stonden op de Palacký-brug enkele beelden van de kunstenaar, die nu te vinden zijn in het park op Vyšehrad. De motieven van deze beelden zijn ontleend aan Tsjechische sagen en legenden.

Historische figuren rond het ruitersstandbeeld.

De verering voor de Boheemse schutspatroon Wenceslaus (Václav) werd vooral door keizer Karel IV gestimuleerd. Het beeld geeft een goede indruk van de middeleeuwse opvatting over de christelijke ridder. Hoog troont de indrukwekkende figuur van Václav op zijn sokkel, omringd door andere nationale figuren: Procopius, Agnes van Bohemen, Ludmila en Adalbert. Het beeld van de heilige Adalbert draagt de trekken van de met de kunstenaar bevriende aartsbisschop van Praag, kardinaal graaf Schönborn. Over de genoemde heiligen nog het volgende: Wenceslaus de Heilige (ca 905-929), hertog van Bohemen, werd door zijn grootmoeder Ludmila christelijk opgevoed. Hij bevorderde de missie van het Duitse bisdom Regensburg, maar kwam hierdoor in conflict met de ten dele nog heidense adel en zijn broer Boleslav I, die hem vermoordde. Hij is de nationale heilige van het Tsjechische volk. Aan hem herinnert ook het beeldje in de Wenceslaus-kapel van de St. Vituskathedraal uit het jaar 1373.

Ook Václavs grootmoeder Ludmila is op het monument vertegenwoordigd. Zij werd gedoopt door de "Slavenapostel" Methodius. De vorstin, echtgenote van de Boheemse hertog Bořivoj I, verzette zich tegen de heidense reactie, die optrad tijdens de minderjarigheid van haar kleinzoon, de genoemde Wenceslaus en werd daarom gevangengezet en in 921 vermoord. Ook zij wordt als een heilige vereerd.

Adalbert (Vojtěch) van Praag (956-997), eveneens martelaar en heilige, kwam uit een adellijke Boheemse familie en werd opgenomen in de Benedictijnerorde. In 983 zag hij zich gewijd tot de tweede bisschop van Praag. Hij slaagde er niet in de nog deels heidense Bohemers van hun oude vóórchristelijke gebruiken af te brengen. Daarom verliet hij Praag en trad in Rome in een Benedictijnerklooster. Maar de paus gelastte hem in 992 terug te keren naar Praag, waar hij het klooster Břevnov stichtte. Zijn missie onder de heidense Pruisen kostte hem het leven (23 april 997). Paus Silvester II verklaarde Adalbert in 999 heilig. Zijn relikwieën werden in 1039 overgebracht naar Praag waar zij eerst in 1880 bij herstelwerkzaamheden aan de kathedraal zijn teruggevonden.

De heilige Ludmila gewurgd

Agnes van Bohemen († 1282) zuster van Václav I, was de stichtster en eerste abdis van het oudste middeleeuwse hospitaal in Bohemen dat de geest van de heilige Franciscus ademde. Met Bohemens nationale wedergeboorte in de vorige eeuw werd de heilige Agnes als landspatrones in het centrum van de Tsjechische nationale traditie geplaatst. Zij wordt ook vereerd als oprichtster en beschermvrouw van de ridderorde der kruisheren met de rode ster. Aan Agnes herinnert ook het door haar gestichte Klooster van de Heilige Agnes van Bohemen in de Staré Město (Na Františku), dat in de tweede helft van de dertiende eeuw werd gebouwd.

De relikwieën van de genoemde heilige Procopius (Prokop) bevinden zich sedert 1588 in de Allerheiligenkapel op de Praagse burcht. Procopius was één van de stichters van het klooster aan de Sázava, waar tot de verdrijving der monniken in 1097 de Slavische liturgie, erfenis van de Slavenapostelen Cyrillus en Methodius (zie Ledenbrief januari 1995) werd onderhouden. Volgens de legende had de abt van het klooster de Tsjech Procopius Duitse monniken uit het klooster verdreven. Blijkbaar was ook hier sprake van een nationaal-religieus conflict. Toch liet de paus Procopius in 1204 heilig verklaren.

Ongetwijfeld is het beeld van de heilige koning Václav, omringd door de andere genoemde heiligen, het meest imposante monument in Praag, ook al is het standbeeld van Jan Hus op het Staroměstské náměstí van Ladislav Šaloun (vervaardigd tussen 1905 en 1915) eveneens een indrukwekkende getuigenis van Tsjechië's bewogen geschiedenis. Met het monument voor Václav is ook de naam van zijn schepper Myslbek vereeuwigd.

Peter Krug.

Nogmaals Karel Havlíček

Eén van mijn "Tsjechische portretten" (juni 1995) was gewijd aan de grondlegger van de Tsjechische journalistiek, wiens ideeën grote invloed op Thomas Masaryk hebben gehad en die in belangrijke mate heeft bijgedragen tot de Tsjechische politieke "obrození" (wedergeboorte). Hoe groot zijn betekenis is geweest blijkt wel uit het feit dat de stad "Německý Brod"

(vroeger "Deutsch Brod") werd omgedoopt in "Havlíčkův Brod" (brod = een doorwaadbare plaats). Al geruime tijd geleden had ik naar het stadsbestuur geschreven en gevraagd om gegevens over het aan Karel Havlíček gewijde museum. De vertegenwoordiger van de burgemeester van de stad, ir. Tomáš Holenda zond mij nu een fraaie Duitstalige biografie over Karel Havlíček van Georg J. Morava "Der k.k.Dissident Karel Havlíček 1821-1856", uitgegeven door het "Österreichischer Bundesverlag" in Wenen, dat een uitstekend beeld geeft van het werk van Havlíček, zijn tijd en strijd ("der einsame Streiter"!), van het austroslavisme en de Praagse opstand van 1848. Het boek bevat een groot aantal illustraties en citaten uit brieven en documenten. Bovendien zond het stadsbestuur mij nog een van vele kleurenfoto's voorzien boekje over Havlíčkův Brod zelf "Havlíčkův Brod a okolí", ook weer met gegevens over Havlíček en een foto van een fraai marktplein, waar het museum is gevestigd.

Het fraai uitgevoerde boekje bevat allerlei gegevens over heden en geschiedenis van die stad, bijzonderheden over de kunstwerken en zoals de titel aangeeft ook over de omstreken. Voorts zijn een resumé van de tekst in Frans, Duits en Engels toegevoegd. Mijn dank aan het stadsbestuur van Havlíčkův Brod voor deze gegevens over een interessant oud Boheems stadje, waar naast een museum, gewijd aan Havlíček ook zijn standbeeld is te vinden.

Peter Krug.

= * = * = *

DIVERSEN

Graag wil ik u attenderen op onze nieuwe 'Jeugd voor Jeugd' actie. Met deze acties helpen wij allerlei jeugd- en jongerengroepen in Nederland die actie willen voeren voor een goed doel elders in de wereld.

De Wilde Ganzen ontvangen jaarlijks ca 750 aanvragen om financiële steun. Daarvan kunnen 50 projecten in aanmerking komen voor één van onze wekelijkse "ganzenvluchten" via radio en TV. Daarnaast ontvangen wij giften en legaten ter vrije besteding, maar daarmee kunnen wij niet meer dan 100 tot 150 kleine projecten per jaar van dienst zijn. 'Jeugd voor Jeugd' is een model waardoor wij deze middelen efficiënter kunnen aanwenden, zodat meer projecten geholpen kunnen worden.

Met 'Jeugd voor Jeugd' proberen wij jeugd en jongeren te stimuleren om actie te voeren voor het goede doel. 'Jeugd voor Jeugd' is het zetje in de rug. Aan hen die actie voeren voor een goed doel wordt een premie uitgelooft, als aanvulling op de opbrengst. De actie dient ook een bepaald nut in Nederland af te werpen.

Ik zal dit laatste even toelichten: "Een groep jongeren is bijvoorbeeld asperges gaan steken: met de verdiensten en de aanvullende premie steunde zij een opvanghuis in Tsjechië. Een school in Zwolle ruimde zwerfvuil op en ontving van de gemeente een vergoeding, voor het goede doel. Een groep bluesgiganten verzamelde bluesmuziek voor een cd. De opbrengst van de cd komt ten goede voor een cultureel jongerencentrum in Bosnië. De drukkosten van de cd zijn gesponsord. Bij iedere actie was de 'Jeugd voor Jeugd' premie fiks want bij deze actie geldt: hoe hoger de opbrengst, hoe hoger de premie.

'Jeugd voor Jeugd' is een unieke kans voor organisaties die contacten van deze aard hebben en die zich bezig houden met hulp of uitwisseling. Met de premie wordt het goede doel nog meer gesteund en jongeren zijn met hun nuttige actie ook voor de eigen omgeving goed bezig. Educatie, bewustzijn en uitwisseling worden bevorderd.

Wij denken dat er veel organisaties en jongerengroepen in ons land zijn die van deze gelegenheid gebruik zouden willen maken. Mocht u nog vragen hebben dan kunt u gerust bellen.

Wilde Ganzen
Heuvellaan 36
1217 JN Hilversum.
Tel. 035-4 66 22.

Cursussen Tsjechisch bij Haagse Volksuniversiteit

HCT - Volksuniversiteit Den Haag verzorgt vanaf 3 oktober a.s. weer twee cursussen van 24 lessen Tsjechisch. De cursussen, voor beginners en voor gevorderden, worden gegeven door beëdigd vertaalster drs Martina Smit-Ríhová.

De lessen zijn praktijkgericht. Na afloop van de beginnerscursus kunnen de deelnemers een eenvoudig gesprek voeren en eenvoudige teksten lezen en schrijven. De cursus voor gevorderden is gericht op verdieping van deze basiskennis.

Het Tsjechisch is een Slavische taal en verwant met ondermeer het Russisch. Het wordt gesproken door de tien miljoen inwoners van Tsjechië. Ook in Slowakije kan men met Tsjechisch terecht. De lessen vinden plaats op dinsdagavond. Beginners: van 19 tot 20.30 uur; gevorderden: van 20.30 tot 22 uur.

Nadere inlichtingen en inschrijving voor de cursussen Tsjechisch bij:
HCT-Volksuniversiteit Den Haag, tel. 070-3636353/3647040.

Mocht u toevallig in Berlijn zijn dan kunt u daar, nog tot 28 september a.s. een tentoonstelling bezoeken in de Berliner Stadtbibliothek, Breite Strasse 32-34. De tentoonstelling draagt de titel

"Euch, die Ihr es nicht erlebtet"

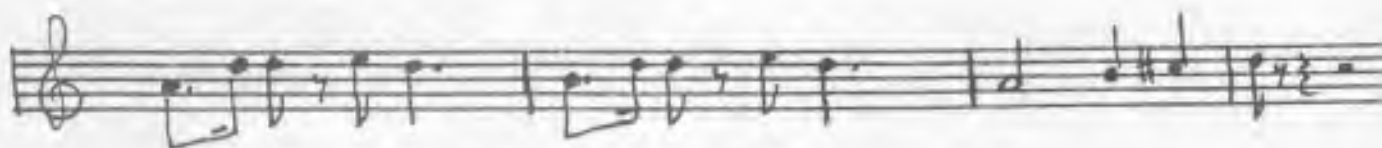
en is georganiseerd door de Verenigingen 'Vrienden van Tsjechen en Slowaken', 'Berlijnse Geschiedeniswerkgroep', 'Antifa Treptow' en de 'Bond van Antifascisten'.

De tentoonstelling toont beelden die herinneren aan de dwangarbeid van Tsjechische vrouwen en mannen in de oorlogsindustrie van het nationaal-socialistisch Duitsland. Het is voor het eerst dat een dergelijke tentoonstelling in Duitsland wordt gehouden.

GENOOTSCHAP TSJECHISCHE EN SLOWAAKSE MUZIEK

Geen stap terug - Zpátky ni krok

Welke lezer kent deze tune nog?

Iedereen die a) noten kan lezen b) vroeger wel naar de internationale uitzendingen van Radio Praag luisterde. Het was namelijk de herkenningstune van deze zender, die enkele maanden na de fluwelen revolutie plaats maakte voor een thema uit Dvořák's 9e symfonie. Zoals men alle herinneringen aan 't verleden radikaal wilde uitwissen. Het zal dus wel communistisch geweest zijn, zult u zeggen. Hoewel, zoals ik hieronder hoop aan te tonen, de tekst evengoed anarchistisch of sociaal-democratisch zou kunnen zijn. Deze tune is de laatste regel van een arbeiderslied van de mij onbekende B. Bobek, de muziek is van Jan Seidel, de nestor der Tsjechische componisten (geboren 1908 in Nymburk, schrijver van o.a. een koorwerk over het 700-jarig bestaan van dit "stadje waar de tijd stil bleef staan", en veel andere koormuziek; leerling van Alois Hába, hij schreef dan ook een enkele kwarttoon-compositie; waarschijnlijk is hij nog in leven, ik kom er nog eens op terug; hij gaf ook volksliederen en kerstliederen uit.

Het is ondoenlijk om het hele lied hier te kopiëren, ik volsta met de eerste regel.

De muzikerkenners zien, dat dit lied in een oude toonsoort, de dorische, staat en daardoor verband met volksmuziek heeft, vooral uit Moravië. Maar ook lijkt het op oude Hussietenliederen, die Smetana en Dvořák inspireerden: de derde maat kan zo uit *Má Vlast*, deel 5 of 6, zijn "weggelopen".

Maar wat is nu de tekst? Idealistisch, maar zonder enige persoonsverheerlijking, en heel wat vredelievender dan bijvoorbeeld de Marseillaise. Vrij vertaald staat er ongeveer dit:

"Reeds komt de tijd, die vervuld is van hoop, de zon der vrijheid schijnt door de wolken".

Nu, die vrijheid zal mogelijk slaan op Mei 1945 (het lied moet ergens tussen 1945 en '51 ontstaan zijn), evengoed kan het sociaal bedoeld zijn, zoals wij zongen "Het geldt de arbeid te bevrijden". (Er staat: "Svobody slunce přel z oblaků" = "De zon der vrijheid regent uit de wolken" - slechte beeldspraak, meneer Bobek!). Maar deze tekst is opnieuw te interpreteren, als men voor de vrijheid de nieuwe vrijheid van eind 1989 neemt!

Gaan we even verder: "Vooruit naar de beloofde aarde (of land, "zemi" kan beide betekenen), waar noch landheren noch bedelaars meer zijn, waar de mens geen wolf meer is voor de ander, waar de arme reeds vele eeuwen vergeefs naar uitkijkt".

Niemand hoeft dit te onderschrijven, maar het is wel duidelijk dat zo'n ideaal, en zeker op wereldschaal, voorlopig niet de zegepraal behaalt, zoals ze bij de VARA zongen. Het lijkt verder weg dan ooit. Zelfs in Nederland, waar nog niet zo lang geleden de econoom A. van Zweeden in de NRC waarschuwde voor een driedeling in onze samenleving. Wat zou deze econoom dan wel van Tsjechië of Slowakije moeten zeggen? Een vijfdeling? Een zevending? Laat het maar geen slecht voorteken zijn dat "Radio Kobra Klassik" het "Slavenkoor" als tune heeft!

Wat mij betreft mogen zowel de VARA als Radio Praag hun oude liederen blijven zingen of spelen. Over de bereikbaarheid van idealen heb ik het hier niet. Men zou opnieuw moeten

beginnen en een meer humane samenleving alleen met humane middelen mogen nastreven. En ach, niet zo lang geleden dacht men ook dat de mens nóóit om de aarde zou kunnen cirkelen, of op de maan landen.

Een bezwaar zou men kunnen maken tegen de laatste regel: "Kupředu levá, zpátky ni krok" = "Vooruit, links, geen stap terug" (zie de maten in de aanhef van dit geschrift. Speciaal dat "links". In ons paarsgetinte Nederland weten we weliswaar nauwelijks meer wat links en rechts is, maar in Tsjechië en Slowakije ligt dat wel even anders. Veel mensen daar hebben met "links" de nodige slechte ervaringen. Maar stappen terug zijn er helaas genoeg! Het doet me bijvoorbeeld verdriet, dat het voorkomt dat

- 1) Een oude man zich minder regelmatig kan wassen, vanwege zijn kleine pensioentje, en een explosieve stijging van de prijs van het water (ledenbrief van enkele maanden geleden)
- 2) Spoedeisende medische hulp niet gegeven kan worden, omdat de dichtsbijzijnde ambulance 50 km weg is, terwijl er vroeger drie in de buurt waren (belevenis een onzer leden)
- 3) Er affiches hangen - en nog wel in Theresiënstadt - waar een of andere partij voor herinvoering van de doodstraf pleit (eigen ervaring).

Wie had dit vijf jaar na de revolutie nu nog gedacht?

Hoe kwam ik nu aan dit Tsjechische lied? Het staat in een in 1953 verschenen boekje "Tsjechische Revolutionaire liederen, van de oudste tijd tot heden". Het begint bij de Hussietenliederen en eindigt met het hoofdstuk "Wederopbouw van het bevrijde land". Eigenlijk historisch best een aardig boekje. Storend zijn voor mij de liederen waar van persoonsverheerlijking sprake is, en dat is te meer jammer, omdat ze muzikaal vaak niet slecht zijn; veel componisten van naam hebben zich, wellicht verplicht, hieraan "bezondigd".

Wel vind ik, dat wij Nederlanders onze politici en ex-politici erg weinig eren. Waarom zingen onze bejaardenkoren geen loflied op Drees? Wij zingen hooguit "Den Uyl die op de pereboom zat", (en zit hij niet daar, dan zit hij in de olmen en de Koekoek roept in 't bos).

Hans Wallin.

+++++

Reis naar Duitsland

Oettingen. De beroemde Steinmeyer uit Oettingen bouwde prachtige orgels in het Koninginnenklooster van oud-Brno en in de St. Adalbertkerk in Praag. Hij nodigde mij uit om zijn werkplaats in het Beierse Oettingen te bezoeken.

Oettingen is een stadje waarvan de inwoners gewoon zijn niet in de herberg rond te hangen maar daarentegen zeer in zichzelf gekeerd zijn. Nu, ik leerde ze allemaal kennen.

In de buurt ligt München. Het kasteelplein deed mij stil zijn van bewondering. Het marmerwonder van de Glyphotheek was verblindend, de kleurenpracht van de Pinakothek betoverde me.

Maar weer verder met de trein, die elk ogenblik een andere staat doorraast. Uit de ene wagen naar beneden, in de andere weer naar boven klimmen! Mijn armelijke bagage raakte in een andere trein. Ik zou het na veel moeite terugzien.

Toen raakte de jongeman in een flinke huilbui.

In de Harz, in een of ander industriebedrijf, ontmoette ik mijn broer (het gaat duidelijk om František Janáček (1856-1908) die later als ingenieur in Petersburg werkte).

De Harz, met z'n Slavische sagen en de vele namen van Slavische herkomst! Snel weer verder naar Berlijn. In het Aquarium bleef ik bij de bekende stomme vissen staan.

Het goedkoopste was het helle gerstebier. Ik wilde nog naar Hamburg, maar ik had op de kop af nog Kreutzers voor de thuisreis over Praag naar Brno.

1878, Leoš Janáček
(vertaling: Wim Brandse)

+++++

MUZIKALE NOTEN

Op vrijdag 6 oktober kunt u Blaaskapel Moravenka horen in de feesthal aan de Roessel te Bakel. Tel. informatie bij Dhr. J. Lambriks: 04924-1513/2674/2327.

Zondag 22 oktober de "7e Open Belgische Kampioenschappen voor blaaskapellen in het Cultureel Centrum te Harelbeke (B). Organisatie Nationaal Verbond van Blaaskapellen. Info tel. 011/645952.

Zaterdag 28 oktober speelt Střibrinanka in Baarle Nassau.

Zondag 29 oktober speelt Střibrinanka in Ontmoetingscentrum "De Huif" te St. Michielsgestel. Aanvang 14.00 uur. Info: A. van der Aa, tel. 04194-1602.

WAT HET OOG STREELT

De Nederlandse Lapidaristen Club organiseert op 23 en 24 september de 36e Haagse mineralen- en fossielenbeurs in de Jan Steenzaal van het Nederlands Congresgebouw te Den Haag. Dit is de grootste mineralenbeurs in Nederland met vele internationale standhouders. Zo vindt u er naast de Nederlandse exposanten ook vele uit België, Duitsland, Engeland, Frankrijk, Rusland, Polen, Tsjechië, enz..

In de voorhal van de Jan Steenzaal vindt u deze keer een unieke expositie van beelden uit Zimbabwe. Daar, in het dorpje Tengenenge, heeft zich een kunstenaarsgemeenschap ontwikkeld die o.a. een dankbaar gebruik maakt van het in de directe omgeving te vinden gesteente serpentijn. De meeste beelden zijn dan ook uit dit materiaal gemaakt. Veel van de ten toon gestelde beelden zijn ook te koop. Alice Musarara, een van de vrouwelijke beeldhouwers, komt deze dagen naar de beurs om u alles te vertellen over de kunst van het beeldsnijden. Uit de prachtigste serpentijn maakt zij vooral beelden over "moeder en kind".

Voor de vele jeugdige bezoekers zijn er weer verschillende activiteiten. Zij kunnen o.a. uit een stukje serpentijnsteen (uit Tengenenge) een beeldje maken.

Geopend van 10.00 - 17.00 uur. Toegang f 4,- p.p., f 2,50 voor leden, jongeren t/m 16 jaar en 65+ ers.

De fototentoonstelling van Václav Havel is deze maand te bezichtigen:

in de Bibliotheek in Barendrecht
Middenbaan 109, Barendrecht
van 8 t/m 29 september 1995

De openingstijden zijn:

maandag, woensdag en vrijdag 13.30 - 20.30 uur
dinsdag 13.30 - 17.30 uur
donderdag en zaterdag 10.00 - 12.30 uur

Hana Sugito

Vojtěch Preissig (1873-1944)
Kunst uit een bloeiperiode van de Tsjechische cultuur
23 september tot en met 3 november 1995

Naarden is een unieke cultuurstad. Al meer dan honderd jaar houdt het Comenius Museum de culturele relatie met Tsjechië levend. In het museum, waar de Tsjechische geleerde Jan Amos Comenius (1592-1670) begraven ligt, zal in september een tentoonstelling worden geopend met unieke kunst uit de National Gallery in Praag. Het betreft werk van de Tsjechische graficus Vojtěch Preissig (1873-1944). Preissig's werk staat daarbij symbool voor een belangrijke, in Nederland welhaast vergeten bloeiperiode van de Tsjechische cultuur.

Preissig, een veelzijdig schilder, graficus, typograaf en illustrator, werkte in één van de rijkste periodes van de Tsjechische cultuur. Praag kon worden beschouwd als een toonaangevende metropool in de Habsburgse Dubbelmonarchie Oostenrijk-Hongarije. Na het uiteenvallen van dit rijk als gevolg van de eerste wereldoorlog, maakten de vrije kunsten opnieuw een groei door als gevolg van het liberale klimaat in de Tsjechische Republiek van president-bevrijder Masaryk. De Tsjechische grafiek van die dagen had een grote invloed op het buitenland. Preissig werkte in Wenen, München, Parijs en Boston, alvorens naar Praag terug te keren. Preissig, tijdens de tweede wereldoorlog actief in het verzet, kwam in Dachau in 1944 om het leven.

Het werk van Preissig kenmerkt zich door een technisch hoogstaande, ingetogen stijl met een delicaat kleurgebruik. Van de circa vijftig werken die in het Comenius Museum te zien zullen zijn, dateren de meeste uit de periode rond 1900: zijn Jugendstil-werk is exemplarisch voor de eeuwwisseling en zonder meer kwalitatief vergelijkbaar met bijvoorbeeld werk van Alfons Mucha.

Galerie Groll, gespecialiseerd in Tsjechische kunst zal op de begane grond een bescheiden, aanvullende expositie inrichten. In deze zaal zullen affiches van Preissig en andere vooraanstaande Tsjechische grafici uit de periode rond 1900 te zien zijn, waaronder ook Alfons Mucha. Tevens worden er lezingen georganiseerd, waarbij zowel Tsjechische als Nederlandse sprekers aan bod zullen komen. Voor het publiek bestaat de mogelijkheid, op afspraak rondleidingen in een kleine groep te volgen.

Nadere informatie: tel. 02159-43045.

* * * * *

ALLERHANDE

Spoorwegen

In deze vakantietijd ontspant iedereen zich wat, zo óók uw muzikmedewerker. Daarom nu eens niet over componisten, waarvan de meesten van u toch nooit gehoord hebben (ik ben benieuwd of er enig lezer is, die een lijst maakt van werken, die hij wel eens nader zou willen inzien of horen! of... spelen?). Nu eens over iets anders: spoorwegen - ik word er zo af en toe over gebeld.

U weet, zowel in Nederland, Tsjechië en Slowakije zit men met het probleem van privatisering, of (in een heel slecht Nederlands woord) *verzelfstandiging*. Eens hadden we in Nederland twee spoorwegmaatschappijen, waarvan nu nog de reliquien bestaan in Den Haag: twee stations CS en HS, weliswaar onderling verbonden, maar zodanig, dat je niet zonder overstappen van Den Haag CS naar Amsterdam CS komt. Buitenlandse (o.a. Tsjechische) toeristen vinden dat maar vreemd, denken dat het hooguit een tijdelijke zaak is.

In Praag zijn het Masaryk-Station en het Hoofdstation niet rechtstreeks verbonden wel kan men van beide stations in vele richtingen, niet alle. Naar Plzeň en verder westwaarts alleen van het

Hoofdstation (Hlavní nádraží), vroeger ook wel Wilson Station genoemd. Ik zou een hele kaart met toelichting moeten tekenen, maar daar zie ik van af, ook omdat ik momenteel geen actueel spoorboekje heb. Ik zal echter gewoon voor mijn plezier twee verbindingen beschrijven, waar verbetering (nieuwe lijnen?) wellicht welkom zou zijn en neem daarvoor een "jumelage-vierhoek".

1) Harderwijk-Almere.

Het beste lijkt mij de stoptrein van Harderwijk naar Amersfoort, overstappen op de stoptrein Amersfoort-Amsterdam tot aan Weesp, dan van Weesp met de stoptrein naar Lelystad tot bij Almere.

Reistijd (een "gewone" tijd genomen door de weeks midden op de dag, geen spitsuur) 2 uur. Waarom niet naar Zwolle en dan met de Interliner (een bus die tegen NS-tarief rijdt) naar Lelystad enz.? Nu, die Interliner rijdt maar ééns per uur en heeft bovendien geen Tsjechisch analogon.

2) U raadt het al: Znojmo-České Budějovice.

Dat is wat ingewikkelder; omdat ik geen Tsjechisch spoorboekje heb, kijk ik op de landkaart: Eerst naar Jihlava (de treinreis 1 hoefde niet via Purmerend, gelukkig; dat zou de analogie wél compleet maken, dan hadden we een jumelage-zeshoek!); daar overstappen, en dan via Jindřichův Hradec, Veselí nad Lužnicí naar České Budějovice, waarbij waarschijnlijk nog wel één en misschien nog wel tweemaal zal moeten worden overgestapt.

Misschien moet er eens een jumelage-vierhoek-conferentie worden opgezet om in beide gevallen over aanleg van nieuwe directe verbindingen te praten. In het Nederlandse geval zal de aanleg wel iets makkelijker zijn, dan in het Tsjechische. Wellicht zou in beide gevallen een privé-maatschappij hiervoor initiatieven moeten nemen. Om de Tsjechische nieuwe spoorlijn gedeeltelijk over Oostenrijks gebied te laten lopen zal nieuwe complicaties opleveren, en het is de vraag in hoeverre dit belangrijke versnelling kan opleveren.

Tot slot nog enige woorden over privatisering, wat tegenwoordig al even dogmatisch gehanteerd wordt, als vroeger nationalisatie door de communisten. Het gebeurt zelfs dat buitenlandse politici (waar bemoeien ze zich mee?) dicteren, dat Slowaken of Tsjechen nu eindelijk eens haast moeten maken met privatisering.

Nemen we weer de spoorwegen.

Ik heb eens ergens de uitdrukking "humane maatschappij" gebezigd, ik bedoel daarmee dat de mens meer centraal zou moeten staan, de dingen (dus bijvoorbeeld de spoorwegen) moeten er zijn voor de reizigers, en niet andersom.

Dit zeg ik niet als lid van de VNTS, maar als lid van de organisatie ROVER (Reizigers Openbaar Vervoer, ik weet niet of er iets vergelijkbaars in Tsjechië of Slowakij bestaat; is daar eigenlijk een consumentenbond die in elk geval eens kan protesteren tegen de soms buitensporige prijsverhogingen??).

Dus: Privatisering? Ja, als de reiziger er uiteindelijk plezieriger en(of) goedkoper door reist. Onlangs las ik in een krant in Nederland een idee van een "privé-maatschappij stoptrein", die goedkoper zou moeten kunnen zijn, dan de NS, die dan de Intercity's zou "runnen". Met de gedachte, dat het publiek gaarne wat meer betaalt voor snellere reizen.

Vroeger had je in Tsjechoslowakije iets dergelijks, weliswaar geen privatisering, maar wel een extra kartonnen kaartje "Rychlíkový poplatek" (sneltrain bijbetaling), wat nu is afgeschaft, nu over de hele linie de tarieven zijn opgeslagen.

Alle treinreizigers prettige reis gewenst!

Een gesprek met uw Tsjechische vrienden of zakenrelaties voeren?
Bloemenexport naar Tsjechië?

Leer dan Tsjechisch !

Ervaren leraar met zeer uitgebreid eigen Nederlands lesmateriaal.

Privélessen in Purmerend.

Doeltreffende schriftelijke lessen met individuele begeleiding.
Tel. 02990-38238.

* Leden, donateurs en belangstellenden,
* opgelet!

* De VNTS organiseert op zaterdag
* 28 oktober a.s. van 10.30 - 17.00 uur
* een bijeenkomst in het Congrescentrum
* "De Reehorst" te Ede; gemakkelijk te
* bereiken met de trein want het ligt
* in de buurt van het station.

* Een bijzondere dag.

* De heer Franta Wijchers, cultureel
* attaché van de Nederlandse Ambassade
* te Praag zal de culturele aspecten
* van de stedenbanden belichten en ons
* lid Leo Vlášar praat over het
* Vyšehrad-verdrag dat werd gesloten
* tussen Polen, Tsjechië, Slowakije en
* Hongarije. Bovendien kunnen we reke-
* nen op de medewerking van het Gemeen-
* telijk Vredesplatform.
* Een en ander wordt muzikaal omlijst.

* De toegang is uiteraard gratis, de
* lunch is voor eigen rekening.
* Nadere details volgen in 'Ahoj' van
* oktober.
* We rekenen op U!

* * * * *

Herfsttij in Polesi...

Polesi, een verlaten gehucht
middenin de wouden bij Marienbad.
Ongerept, stil, schilderachtig.
Nergens is de herfst zo mooi.
Daar groeide onze Tsechische
vriendin Eva op. Nu verhuurt ze
het huisje. Interesse? Bel
Irma Dakman 043- 640787
(antw app: ik bel je terug).

Rapport "Nizozemsko"

Steeds meer Tsjechische en Slowaakse bedrijven doen zaken met of in Nederland. Richer Systems heeft een in het Tsjechisch geschreven rapport uitgegeven met informatie over Nederland nuttig voor Tsjechische en Slowaakse bedrijven, die handelen met Nederland of dat willen doen, eventueel in Nederland willen ondernemen. De belangstellenden worden gevraagd om contact op te nemen met:

Richer Systems, dr. J. Chudáček

Populierendreef 218, 2272 GZ Voorburg, Nederland

tel: 070 - 387 33 46 fax: 070 - 386 50 13

TSJECHIË EN SLOWAKIJE,

NET EVEN IETS ANDERS

- 5-daagse verzorgde busreis naar Praag, vanaf f. 289.
- Pendelbus naar Praag f. 189.
- Vakantiehuisjes in Tsjechië en Slowakije, vanaf f. 375/week
- Individuele kastelentocht in Zuid Bohemen, vanaf f. 410.
- Individuele tour Slowakije, vanaf f. 495.

Bel voor informatie:
Europe International (ANVR/SGR)
Telefoon 01720-914 05

POSTZEGELHANDEL DRS. F.B. DIJKSTRA

Voor f 1,60 aan geldige Nederlandse
postzegels sturen wij u de prijslijst(en)
van uw keuze.

- nummering volgens Michel
- prijzen in NLG
- ***IC/FDC
- zwartdrukken/ministerblokken
- landenlijsten/ thematische lijsten

Postzegelhandel
Drs. F.B. Dijkstra
Sybran Valkemestrijte 4
9088 BD Wirdum (Frl.)
Tel. 05105-51913
Fax 05105-51212

Wij
verzorgen
ook
(beëdigde)
vertalingen
van en naar
bijna alle talen!

TSJECHIE
SLOWAKIJE
TSJECHOSLOWAKIJE
EN VELE ANDERE
LANDEN